

Lezingen:

- C.S. Lewis, *Het betoverde land achter de kleerkast*, een deel van hoofdstuk 8
- Delen uit Handelingen der Apostelen, hoofdstuk 1 en 2

## *Pinksteren blijft confronteren!*

Gemeente van Christus,

Pinksteren is een feest dat ons wat onrustig kan maken. Ik weet niet hoe het u vergaat, maar ik word er soms wat ongemakkelijk van. En dat onbehaaglijke gevoel kan verschillende redenen hebben.

Kijk, allereerst is het een zaak van fatsoen: kunnen we het wel maken? Bij iemand die om medische redenen niet mag eten ga je niet uitgebreid vertellen over een etentje dat je gisteren hebt gehad – dat is onfatsoenlijk. En bij iemand die in schulden zit ga je niet in geuren en kleuren vertellen over je nieuwe auto van 30 mille – dat kun je niet maken. En daarom is het de vraag of we in een kerk die in de afgelopen 20 jaar een paar honderd leden is kwijtgeraakt nou wel zouden moeten lezen over de groei van een kerk van 3000 zielen op één dag. Is dat niet een beetje ongevoelig?

Een andere reden voor het ongemakkelijke gevoel heeft waarschijnlijk te maken met wát er allemaal gebeurt op dat eerste Pinksterfeest: het is me een spektakel! Onverklaarbare geluiden van wind, vreemde vertoningen van vlammen, een miraculeus talenwonder, waardoor iedereen de woorden van de apostelen kan verstaan. Verder veel enthousiasme en een prediking die in een klap duizenden mensen tot inkeer laat komen.

Al die bijzondere dingen gebeuren bij ons niet. Bij ons gebeurt sowieso niet zoveel. Geen wonderen, geen explosieve groei, geen tongentaal. Wij gaan vaak net zo onbewogen de kerk weer uit als we er in zijn gegaan. Nee, wat dat betreft lijken evangelische groepen en pinkstergroepen het veel beter te doen – daar gebeuren soms wel die bijzondere dingen (denk maar aan de gebedsgenezer Jan Zijlstra of aan de snel groeiende gemeente van Orlando Bottenbleij). Als het daar kan en als het bovendien in de bijbel staat, missen wij dan iets? Zien wij iets over het hoofd? Zijn wij misschien de Geest van God misgelopen? Dat zijn geen gemakkelijk vragen en het liefst zouden we die vragen helemaal niet stellen – maar op Pinksteren lijken die vragen onontkoombaar. We kunnen vandaag tenslotte niets anders lezen dan het Pinksterverhaal...

Sommige mensen besluiten dan dat we er meer enthousiasme in moeten brengen. 'Laten we maar beginnen met geestdrift, dan zal de Geest vanzelf wel volgen', denken zij. En dus gaan ze andere liederen introduceren, andere instrumenten, andere indeling van de diensten. Er wordt blijer gepreikt en enthousiaster gezongen. Er komt een andere sfeer te hangen, waarin jongeren en ouderen zich beter thuis voelen. Maar soms doet het allemaal ook wel wat geforceerd aan – net of er onzekerheid overschreeuwd moet worden...

Nou, daar zitten we dan met Pinksteren, met een hoofd vol vragen en een buik vol ongemakkelijke gevoelens. En wie zich had verheugd op een blijde, vrolijke preek begint te vrezen dat het vanmorgen tobberig gaat worden.

Maar dat laatste wordt het beslist niet, gemeente. We gaan niet tobberig doen, we gaan in alle eerlijkheid en openheid opnieuw kijken naar dat Pinksterverhaal. Elk moment is het begin van de rest van ons leven en dat geldt ook voor ons als kerk. We kunnen ons openen naar de toekomst en zoeken naar een nieuwe opening. Laten we eens goed kijken naar dat Pinksterverhaal.

Meestal lezen we op deze dag alleen het gebeuren op de Pinksterdag zelf: het geluid van de wind, de tongen van vuur en het talenwonder. Met een beetje geluk lezen we dan ook nog de preek van Petrus, die weliswaar goed is, maar nou niet meteen in aanmerking zou komen voor 'preek van het jaar'. Maar wat gebeurt er nou *net voor* en *net na* deze bijzondere dag? Waar komt dit alles vandaan en waar leidt het vervolgens toe? Want ook in de bijbel is het Pinksterverhaal een eenmalig gebeuren. Het is belangrijk om dat goed te begrijpen, maar voor de plaats van Pinksteren in ons eigen kerkelijk leven is het misschien nog veel interessanter om te zien *in welke bedding* dit alles ligt.

Daarom zijn we begonnen met de lezing van vorige week. Nadat de leerlingen definitief afscheid hadden moeten nemen van Jezus, gaan ze terug naar hun huis en daar 'wijden ze zich vurig en eensgezind aan het gebed'. Bovendien - dat hebben we niet gelezen - gaan ze de lege plaats van Judas weer invullen.

Kortom: gemeenschapszin, gebed en praktische invulling van alle plaatsen, dat is wat hun zorg is. Dit is wat aan Pinksteren vooraf gaat. Sommige mensen denken dat we *eerst* moeten wachten op Gods Geest en dat er dan weer gemeenschap ontstaat. Maar het Pinksterverhaal vertelt het ons andersom: eerst gemeenschapszin, oog voor elkaar, een organisatie die goed op orde is – elke plek moet ingevuld zijn door de juiste persoon – en dan wordt het Pinksteren!

## **Gemeenschap is niet een vrucht van Pinksteren, maar Pinksteren is een vrucht van gemeenschapszin, van gebed en van een goede orde.**

Als we dan een sprong maken over het bijzondere Pinksterverhaal heen en we kijken naar het leven van de apostelen en van de nieuwe bekeerlingen meteen na het grote spektakel, dan zien we tot onze verrassing precies hetzelfde:

'Ze bleven trouw aan het onderricht van de apostelen, vormden met elkaar een gemeenschap, braken het brood en wijdden zich aan het gebed. [...] En allen die het geloof hadden aanvaard, bleven bijeen en hadden alles gemeenschappelijk [...] Elke dag kwamen ze trouw en eensgezind samen in de tempel, braken het brood bij elkaar thuis en gebruiken hun maaltijden in een geest van eenvoud en vol vreugde'.

Je kunt weliswaar jaloers worden op deze beschrijving van de eerste gemeente, maar we moeten tegelijk erkennen dat het niet spectaculair is. Na de grote wonderen van de Pinksterdag gaan ze *niets anders* doen dan wat ze ook van tevoren al deden: elkaar ontmoeten, alles samen delen en trouw blijven in het gebed en de woorden van Jezus... Je zou kunnen zeggen dat dat de rode draad is, dwars door dat bijzondere Pinksterverhaal heen. Het wonder van de wind en het vuur en de talen maakt die eerste kerk niet plotseling tot een hele andere kerk, ze blijven doen wat ze moeten doen: (1) een gemeenschap zijn, (2) bidden en (3) trouw blijven aan de woorden van hun Heer.

Is dat een opluchting voor ons? Als blijkt dat het leven van de eerste gemeente er door het spektakel van de Pinksterdag niet meteen helemaal anders uit kwam te zien? Het is maar de vraag of we ons echt opgelucht kunnen voelen. Want die beschrijving van de eerste gemeente als een hechte gemeenschap waarin alles gedeeld werd en waarin gebed de spil van dat gemeenschapsleven is, is natuurlijk ook niet meteen een beeld waarin we ons herkennen.

Het is duidelijk dat de Pinksterdag iets is dat *van boven* komt, daarin is *God* aan het werk. En dus kunnen we daarvan nog denken: dat moet je gegeven worden, dat kun je niet afdwingen. En dat is nog waar ook! Maar het toeleggen op de gemeenschap, het toeleggen op gebed, het trouw blijven aan de woorden van de Heer... ja, dat zijn dingen die we *kunnen doen*. We kunnen geen excuses bedenken waarom dat niet zou kunnen, behalve het excuus dat we dat niet willen of niet nodig vinden. Maar dan zijn we ook snel uitgepraat natuurlijk.

*Wat zou dat in onze gemeente kunnen betekenen?*

**(1) Gemeenschap** - Gemeenschap zijn is elkaar ontmoeten, elkaar zien, elkaar opzoeken. Missen we iemand al een poosje in de kerk, ga dan eens informeren. We zouden elkaar vaker kunnen zien voor of na de diensten. Waarom niet (als we daar een goede vorm voor kunnen vinden) elke zondag? We zouden elkaar in kleine groepjes vaker kunnen opzoeken en daarin ook elkaar helpen met concrete dingen. Elk leven, elk huishouden kent zijn dalen, soms zelfs diepe dalen... laten we elkaar daar doorheen helpen. We kunnen activiteiten ontplooiën waarin we samen onderweg zijn – denk aan de pelgrimstocht van 16 juni, of waarin we samen aan het werk zijn – denk aan de verkenners die nu maandelijks samenkomen. U zou kunnen nadenken over het vervullen van een taak: gastheer/-vrouw, ouderling, diaken, meezingen in een gelegenheidskoor, een dienst mee voorbereiden. Wat kan jouw, wat kan uw plek zijn?

**(2) Volharden in het gebed** – Samen bidden, voor elkaar bidden. Soms hebben we het gevoel dat het heel ernstig met je moet zijn, voordat we voorbede aanvragen. Dat is jammer – we kunnen ook voor elkaar bidden, zonder dat we uitgebreid elkaars namen noemen. Er zouden mensen in onze gemeente kunnen zijn die het op zich willen nemen om wekelijks te bidden voor de opbouw van onze eigen gemeente. Bidden is dan: de kerk, de leden van de kerk, maar ook ons dorp in de aanwezigheid van God brengen. Niet het inleveren van verlanglijstjes bij een 'hemelse Sinterklaas', maar de dingen die ons bezighouden uit handen geven en dicht aan Gods hart leggen. En dit is niet iets voor de zondag alleen.

**(3) Trouw aan het onderricht van de apostelen / de woorden van de Heer** – Dat is steeds weer opnieuw die bijbel lezen. Niet lezen als een antwoordboek op onze vragen, niet lezen als een orakel, niet lezen als een boek van waarheden en normen. Nee, de bijbel lezen, ons daarvoor openen en ontvankelijk worden voor de stem van God. Bereid zijn de woorden betekenis te laten krijgen in ons leven, hier en nu. Misschien zouden we ook door de week een kort moment kunnen hebben waarin we alleen maar luisteren naar de woorden van de bijbel – geen uitleg, geen preek, alleen de woorden van de bijbel en stille overdenking. En wie beschikt over internet kan nu al samen met mij de tekst voor de komende zondag overdenken. De bijbel open en ook openstaan voor die bijbel...

Dat, gemeente, zijn dingen die we kunnen *doen*. We kunnen er ook voor kiezen om het niet te doen - dat is aan ons. Vanmorgen horen we dat dit de bedding is waarin het Pinksterfeest ontstaat. Dat Pinkstergebeuren kunnen we niet afdwingen, niet organiseren. Maar we kunnen er wel de bedding voor creëren. Willen we dat? Kunnen we dat? Durven we dat?

Vandaag is het Pinksteren en dus willen we toch nog ook kijken naar dat bijzondere gebeuren. Wat gebeurt daar dan? Ik zei het al: wind, vuur, vreemde talen. Het maakt indruk. Maar het roept ook spot op. Er zijn er die roepen: deze mensen zijn dronken, ze zijn stapelgek... En je kunt je dat ook voorstellen, want het is inderdaad ongewoon wat er gebeurt. Mensen zullen van ons niet snel roepen dat we dronken zijn – eerder dat we in slaap zijn gevallen.

Dan neemt Petrus het woord en hij zegt: 'Wij zijn niet dronken, maar dit is wat hier gebeurt...' en dan gaat hij bijbel lezen: oude woorden van de profeet Joel, waarin God belooft zijn Geest uit te gieten over alle mensen... met alle gevolgen van dien! 'Zonen en dochters zullen profeteren, oude mensen zullen dromen dromen en jongeren zullen visioenen zien...' Dat is, zegt Petrus, dat is wat hier gebeurt: God neemt de regie over. Hij is nu aan zet en gebruikt daarvoor mensen: jongeren, ouderen, slaven, vrijen.

Als je het citaat dat Petrus aanhaalt helemaal leest, denk je: maar dat kan niet allemaal op de Pinksterdag slaan? Het gaat ook over tekenen van het oordeel: de zon wordt verduisterd, de maan wordt rood en het zal duidelijk worden wie gered worden en wie niet. Beelden van het oordeel die niet bij Pinksteren lijken te horen? Zou het zo zijn dat Petrus dit gedeelte op de klank af heeft gekozen, omdat het hier over de Geest gaat, en dat hij zich een beetje verslikt in de rest?

Ik denk het niet. Want ook uit de rest van Petrus Pinksterpreek blijkt: het gaat over het ingrijpen van God. En dan kan het altijd twee kanten uitgaan. Niet dat God de één wel wil en de ander niet (die vreselijke gedachte is helaas vroeger in de kerk verkondigd). Nee, als God zich gaat mengen in ons leven, als Zijn Geest vaardig wordt over mensen, dan roept dat altijd *ook* verzet op. In ons en om ons heen. Dan zijn er mensen die afhaken en roepen: ze zijn gek geworden, ze zijn dronken, ze hebben de kolder in de kop. En anderen gaan mee in de beweging van de Geest en voegen zich in de gemeenschap die groter en hechter wordt.

Pinksteren is dus niet ongevaarlijk. Pinksteren is – goed beschouwd – *levensgevaarlijk*. Als God zich gaat bemoeien met ons leven, raken wij de regie kwijt, net als dronken mensen... Dan kunnen er vreemde dingen gebeuren met mensen, met kerken, met hele dorpen. Als we dat willen, zullen ons moeten toelagen op de gemeenschap, op het gebed, op de woorden van de Heer. Want dat is de rode draad van Pinksteren. Dan kan het gebeuren. Nee, we kunnen het niet organiseren, maar we kunnen ons er wel voor openen. Als we dat *niet* willen, als we liever zelf de touwtjes in handen houden, dan moeten we vooral blijven doen wat we doen.

Zou dat misschien de belangrijkste bron zijn van onrust? Dat Pinksteren ons de kritische vraag stelt: willen wij eigenlijk wel dat God zich met ons gaat bemoeien? Met ons leven, met onze kerk, met ons dorp? Willen we dat wel?

Ik roep de woorden van meneer Bever in herinnering. Hij zegt over Aslan, de koning van het Bos, de grote leeuw: 'Natuurlijk is hij gevaarlijk – maar hij is goed, hij is onze Koning'. Ik denk dat we dat ook over God mogen zeggen – de God die zich met Pinksteren met ons wil bemoeien: 'Natuurlijk is hij gevaarlijk, natuurlijk is het gevaarlijk als Hij zich gaat mengen in ons leven – maar hij is goed, Hij is onze Koning'.

Pinksteren blijft confronteren – we kunnen het niet anders maken!

Amen